

Prijepis pisma druga Vicka Krstulovića od 20.08.1982. godine koji je načinjen radi slabe čitljivosti originala u prilogu.

Poštovani druže Kozličiću!

Primio sam danas 20/VIII 1982. god. na redigovanje koncept mojih sjećanja u vezi revolucionarnog rada u RM stare Jugoslavije, koji smo u našem razgovoru u Rijeci 14/VIII 1982. god. par sati raspravljali.

Na ovaj Koncept imam nekoliko primjedbe uglavnom na drugoj stranici, koje smatram da treba pojasniti, i nadam se da ćeš se i Ti s time složiti.

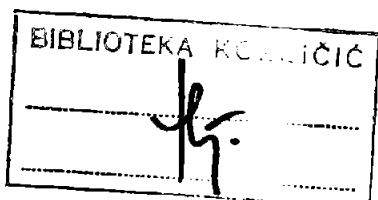
Ne kada je riječ o stvaranju naše ratne mornarice u toku II svjetskog rata i naše NO borbe i ovom prilikom smatram se dužnim naglasiti da su nam bile osnovne baze "Brodogradilište" u Splitu-Divuljama. Lučki radnici iz Splitske luke koji (su) smatram baš streljani s Radom Končarom 22 maja 1942. g. na Šubićevcu (u) Šibeniku, a zajedno s njime povezanim s mnogim našim pouzdanim vlasnicima brodeva, jedrenjaka, trabakula i bracara, počam od Krila Jesenica do Grodne na Makarskom području, kao na našim otocima od Šolte, do Korčule, Hvara, Visa, Brača, Lastova, Pelješca, te ostalih na šibenskom, zadarskom i Kornatskom otočju, pa dalje duž naše jadranske obale. Te su nam partijske, patriotske i mornarske snage uz punu podršku naroda omogućile rođenje partizanske oružane borbe i na moru i stvaranju jakih oružanih mornaričkih početnih jedinica, što se je punom snagom rasplamsalo par dana (poslije) kapitulacije ~~Italijske~~ fašističke Italije u rujnu 1943. god. i prvog oslobođenja grada Splita i njegovog šireg područja s otocima nakon IV neprijateljske ofanzive, kada se i formiraju Flotile i Komande naše ratne mornarice i VIII Dalmatinskog korpusa i 4 divizije i to IX, XIX, XXI i XXVI.

Bez tih snaga i pobjede nebi bilo ni naše ratne mornarice.

Drugarski pozdrav

Vicko Krstulović

Trogir 20/VIII 1982. g.

Tekst pisma je dosta nejasan
(stihov) pa ga treba uporediti
s tekstom u prilogu - str. 2-3,
tačka 11.
fj.

Nadopunjujući sjećanje od 14.08.1982.god. u vezi revolucionarnog rada u RM stare Jugoslavije drug Vicko Krstulović je Mit-hadu Kozličiću, poručniku korvete, navedenog dana u Rijeci u bašti kafane "Central" iznio i slijedeće:

1. DO 1926.godine je u KPJ vladala koncepcija da komunista koji se kao vojnik nalazi na odsluženju vojnog roka u vojsci treba odbijati naređenja, te na svaki drugi način pružati pasivni i aktivni otpor. Poslije te godine KPJ je navedenu koncepciju ocijenila kao pogrešnu jer je uočila da na taj način komunisti neće dobiti toliko potrbno vojno znanje. Stoga se od 1926. godine do aprilskog sloma 1941. god. Kraljevske vojske i mornarice tražilo da komunisti na odsluženju vojnog roka da budu dobri vojnici i da svojim zalaganjem nastoje što više napredovati u vojsci te i na taj način unapređivati vlastito vojno znanje.

2. I pored sve saradnje između komunista u građanstvu i onih u vojsci i mornarici, rad komunista iz vojske i mornarice se ipak nije dovoljno nikada cijenio. Za svo vrijeme postojanja stare Jugoslavije njihovim se aktivnostima nije poklanjala dovoljna pažnja. Vjerovatno je i to objektivan razlog zašto njihov rad nije bio obimniji, jači i svestraniji.

3. Velimir Škorpik, pomorski oficir RM stare Jugoslavije, je još dok je bio u Makarskoj, bio povezan s OK KPJ Makarske. S još dva podoficira je krenuo na Biokovo po direktivi Partije. Odatle ga je drug Krstulović, pošto je prethodno razgovarao s drugom Titom, pozvao u Glamoč i poslije toga je stvorena sekcija za ratnu mornaricu. Drug Vicko Krstulović smatra da je Velimir Škorpik i prije rata bio naprednih lijevih političkih pogleda.

4. Nabrojane starješine u sjećanju druga V. Krstulovića (str. 1-2) su bili mornarički vazduhoplovci.

5. Koncepcija KPJ o "Oružanom ustanku" je bila posebno mnogo aktuelna 1929. godine. Koncepcija je bila svakako potpuno pogrešna jer nije odgovarala konkretnoj političkoj situaciji u tadašnjoj Jugoslaviji.

6. Drug Vicko Krstulović potvrđuje potvrđuje sve navode koje je dao u svoje dvije izjave drugu Krunoslavu Leontiću a u vezi priznavanja njegova partijskog rada. Podvlači da se s porodicom Leontića upoznao preko advokata Ljube Leontića koji ga je branio tri puta: 1929, 1933 i 1937. godine. Politički je uticaj napravio i na Ljuba ali i na ostale članove ove porodice, pa i Krunoslava Leontića.

Odatle je i došlo do saradnje između njega i Leontića, posebno poslije masovnih hapšenja komunista u RM. Leontiću je davao odgovarajuće direktive za rad. Za Krunoslava se može reći da je, prema tome, možda bio predstavnik za RM, iako je moguće da su mornarički komunisti kontaktirali s višim partijskim forumima i preko drugih ljudi.

7. Pokrajinski komitet KPJ za Dalmaciju i kompletna partijska organizacija Dalmacije je nekoliko puta bila u velikoj krizi.

Prva je bila 1929. a druga je počela 1934. da bi već 1935. došlo do provale. Ova je kriza trajala do 1937. godine. Sve su te krize dovodile do pada pokrajinskih rukovodstva koja su hapšenja, a dolazile su radi jakog sektaštva i frakcionaštva. Te krize kao i provale su sigurno imale i određenih posljedica i nered u RM stare Jugoslavije jer komunisti iz RM bili većinom povezani upravo s dalmatinskim komunistima. Stoga se može ocijeniti da su vjerovatno i hapšenja mornaričkih komunista 1935-1937 dio te druge velike krize u dalmatinskoj partijskoj organizaciji.

8. Mitar Bakić koji je na V Zemaljskoj konferenciji u Zagrebu referisao o partijskom radu u vojsci nije znao za analogan rad u RM. Zato mu je tada drug Vicko Krstulović, i sam učesnik konferencije, u diskusijama na to skrenuo pažnju.

9. Partijska pokrajinska konferencija za Dalmaciju održana je u Sirobuju kod Stobreča 2. avgusta 1940. god. Na toj je konferenciji bio i drug Tito. Drug Vicko Krstulović je tada podnio referat o radu pokrajinske partijske organizacije za Dalmaciju u kojem je govorio i o radu komunista u RM stare Jugoslavije.

10. Radeći u brodogradilištu Split tokom 1939 i 1940. godine drug V. Krstulović je partijski radio s mnogim mornarima, podoficirima i oficirima iz RM (ukupno sa 7-8 ljudi) a koji su bili sa razarača u gradnji (Ljubljana, Zagreb i Split). To su: Beretić, mornar narednik, Šime Santini, morn. narednik bivše A-U. mornarice, u penziji. Radio je i s Josipom Černyjem, I oficirom s Ljubljane, koji je već tada bio lijevo orijentisan. Pored toga partijski je radio i s drugom Mihovilom Tartaljem, pješadijskim poručnikom iz 11. puka u Splitu. Tartalja je poslije u NOB-u bio načelnik u Štabu I dalmatinske brigade.

Svi naprijed navedeni su znali ko je drug Krstulović, odnosno znali su da su povezani direktno s sekretarom Pokrajinskog komiteta KPJ za Dalmaciju.

11. Borbe na moru u NOB-u tokom 1941. god. nisu bile moguće jer je trebalo prvo osvojiti zaleđe. To se učinilo do polovine 1942. godine pa se moglo tada, raspolažući sa snažnim kopnenim zaleđem, ići i na borbu na moru i otocima. O tome je drug V. Krstulović na Malom Cincaru u polovinom jula 1942. godine govorio drugovima u Vrhovnom Štabu, uvjeravajući ih da se sada NOB može proširiti i na more jer je stvorena jaka zaleđina na Velebitu, Biokovu i Općenito dalmatinskom kopnu. Da bi se ta pozadina što više učvrstila ali i radi povezivanja NOB-a u Dalmaciji s onim u lici, i općenito Bosni, insistirao je da se napadne i osvoji Livno. To je i urađeno, i ta je operacija dovela do snažnog razmaha NOB-a te stvaranja prvih divizija. *otpora okupatora*

Osvojenje Livna je bilo u direktnoj vezi s otpočinjanjem organizovanog na moru. Po njegovu osvojenju drugu Titu i ostalima u Vrhovnom štabu je detaljno govorio o svim realnostima borbe na moru. U to vrijeme je Velimir Škorpik već bio na Biokovu sa dva podoficira.

Pošto se načelno dogovorio sa Vrhovnim Štabom onda je i pozvao Škorpika poslije čega je stvorena sekcija za ratnu mornaricu,

Arhiv Eo. krajeva D. Luka

ABK 209-015-159

BIBLIOTEKA KOZLIČIĆ

Drug V. Krstulović za sve to naglašava da je to bila trojna orijentacija Pokrajinskog komiteta KPJ za Dalmaciju na čijem je čelu On bio od polovine 1939. do konca 1944. godine.

12. O borbama na moru te o stvaranju i razvoju mornarice NOVJ drug Vicko Krstulović je govorio i na I zasjedanju AVNOJ-a u Bihaću. *27/X 1942 god.*

U Rijeci 14.o8.1982.g.

Razgovor zabilježio

Mithad Kozličić

[Signature]

Verodostojnost za-
pisanog ovjerava
svojom potpisom drug

Vicko Krstulović

[Signature]

Arhiv Bos. krajine B. Luka

ABK 209-015-159

BIBLIOTEKA KOZLIČIĆ

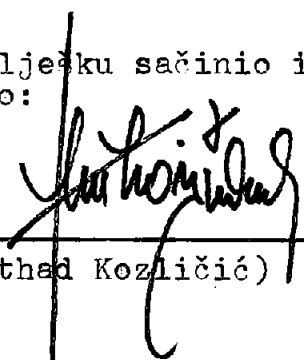
[Signature]

ZABILJEŠKA O RAZGOVORU (TELEFONSKOM) S DRUGOM VICKOM KRSTULOVICEM
VOĐENOM DNE 26.08.1982. GODINE

Drug Vicko KRSTULOVIC mi je u razgovoru (telefonskom) dne 26.08. 1982. godine skrenuo pažnju da bi trebalo dodati donje uz prilog -nadopunu njegovim sjećanjima koja mi je poslao s kratkim pisamcem dne 20.08.1982. godine. Te njegove nadopune su:

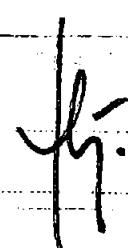
1. Barba Šime Santini je imao 4 sina i sva četverica su u NOB-u bili prvoborci. Od njih su tokom NOB-e poginula 3. Ostao je živ jedino Edo Santini koji danas živi u Splitu kao general-major u penziji.
2. Dr Ljubo Leontić je početkom rata svršio na Lipare. U partizane dolazi 1943. godine. Učestvovao je u ~~xxxxxxxxxx~~ II zasjedanju AVNOJ-a u Jajcu, te je postao član (vijećnik) AVNOJ-a i ZAVNOH-a. Poslije oslobođenja zemlje bio je naš prvi ambasador u Londonu kod vlade Velike Britanije.

Zabilješku sačinio i razgovor
vodio:

(Mithad Kozličić)

Pula, 26.08.1982. godine

Arhiv Dob	3. Liska
ABK 209-05-759	